

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน
เขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงทดลอง
ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์การวิจัยประชากรและตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์
ข้อมูล สรุปผล การวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหารูปแบบการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและ
ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาผลสำเร็จของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
ครอบครัวและชุมชนในเขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อ
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนสังกัดโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อที่สมัครเข้าร่วม
โครงการวิจัยพร้อมผู้ปกครอง 1 : 1 คน รวมทั้งสิ้น 32 ราย ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 16 คน
และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกการปฏิบัติงานร่วมกันของนักเรียนและครอบครัว
2. แบบบันทึกการปฏิบัติตนในการจัดการขยะของนักเรียนด้วยตนเองในบ้าน ชุมชน
และโรงเรียน
3. แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความร่วมมือในกิจกรรมของครอบครัวและความ
มุ่งมั่นในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว
4. แบบติดตามให้กำลังใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เขตเทศบาลตำบลวังกะพ้ออำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการอบรมในทุกหลักสูตรพบว่าผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจในทุกหลักสูตรในระดับมาก สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และมุ่งมั่นนำความรู้และทักษะที่ได้ไปปฏิบัติในครอบครัวในระดับมาก และในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่และทั้งหมดมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้รับประทานอาหารพร้อมกันอย่างน้อยวันละ 1 มื้อ สมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีไม่ทะเลาะเบาะแว้ง เสียสละให้กันและกัน ร่วมมือกันคิดหารายได้เสริมอย่างสม่ำเสมอในส่วนของนักเรียนทุกคนมุ่งมั่นในการศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถและพ่อ-แม่ทุกคนพร้อมส่งเสริมสนับสนุนบุตร ธิดาให้ก้าวหน้า

1.1 ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน มีอายุตั้งแต่ 7 – 15 ปี ส่วนใหญ่จะอายุ 14 ปี คือจำนวน 6 คน และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมีสมาชิก ในครอบครัวตั้งแต่ 2 – 5 คน กลุ่มตัวอย่างมีความใฝ่ฝันอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ สิ่งทีนักเรียนทุกคนต้องการ คือ มีการพูดคุยภายในครอบครัวด้วยเหตุผล มีความเข้าใจกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ออกกำลังกายเก็บขยะด้วยกัน ร่วมแรงร่วมใจในสิ่งที่ทำ ขยันเรียน ช่วยกันรักษาความสะอาดบ้านเรือน ช่วยกันทำงานบ้าน มีเวลาให้ครอบครัว พูดกันอย่างตรงไปตรงมา ไม่ทะเลาะกันกับผู้อื่น และที่สำคัญ คือ อยากให้พ่อกับแม่และลูกรักกัน

1.2 ได้ประชุมเพื่อวางแผนร่วมกันระหว่างคณะวิจัย ชุมชน และกลุ่มตัวอย่าง เป็นการประชุม ติดตามการปฏิบัติตนของกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวเพื่อวางแผนร่วมกันระหว่างคณะวิจัย ชุมชน และกลุ่มตัวอย่าง การเยี่ยมครอบครัวและศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบกรอกประวัติครอบครัว แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความร่วมมือในกิจกรรมของครอบครัวและความมุ่งมั่นในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และแบบติดตามให้กำลังใจ ด้วยวิธีการให้ครอบครัวปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน คณะนักวิจัยเข้าสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ระหว่าง 25 กันยายน - 3 ธันวาคม 2552 พบว่าครอบครัวมีความสัมพันธ์กันเพิ่มขึ้น มุ่งมั่นและเต็มใจร่วมกันทำกิจกรรมและปฏิบัติหน้าที่ของตนในครอบครัวเป็นที่น่าพึงพอใจ

1.3 ได้แผนการทดลองปฏิบัติงานร่วมกันในครอบครัวเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ คณะวิจัย และครูอาสาสมัครร่วมสังเกตพฤติกรรม และกิจกรรม ผลการปฏิบัติตนในครอบครัว

2. ผลสำเร็จของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนในเขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 การทดลองปฏิบัติการกิจกรรมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง ได้มีการประชุมร่วมกัน คณะวิจัยสรุปผลร่วมกันกลุ่มตัวอย่างและชุมชน ผลการประชุมได้ข้อสรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว คือ การเพิ่มพูนองค์ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเสริมรายได้สู่การเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจของครอบครัวอันจะส่งผลถึงความเข้มแข็งของครอบครัว ได้กำหนดหลักสูตรการอบรม 4 หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรปุ๋ยชีวภาพ หลักสูตรน้ำส้มควันไม้ หลักสูตรชุมชนและบ้านเรือนสตรไสร่วมใจกันจัดการขยะ และหลักสูตรสมบัติผู้ดีชีวิตเป็นสุขมีการดำเนินการอบรมกลุ่มตัวอย่างทุกหลักสูตร หลักสูตรละ 1 วัน

2.2 การมีส่วนร่วมกำหนดโครงการย่อยเพื่อเพื่อเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว คณะวิจัยประชุมสรุปผลร่วมกันกลุ่มตัวอย่างและชุมชน ผลการประชุมได้ข้อสรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว คือ การเพิ่มพูนองค์ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเสริมรายได้สู่การเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจของครอบครัวอันจะส่งผลถึงความเข้มแข็งของครอบครัว ได้กำหนดหลักสูตรการอบรม 4 หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรปุ๋ยชีวภาพ หลักสูตรน้ำส้มควันไม้ หลักสูตรชุมชนและบ้านเรือนสตรไสร่วมใจกันจัดการขยะ และหลักสูตรสมบัติผู้ดีชีวิตเป็นสุขมีการดำเนินการอบรมกลุ่มตัวอย่างทุกหลักสูตร หลักสูตรละ 1 วันเป็นการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพิ่มพูนรายได้และกิจกรรมร่วมกัน ผลการอบรมในทุกหลักสูตรพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดมีความรู้ ความเข้าใจทุกหลักสูตรในระดับมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และมุ่งมั่นนำความรู้และทักษะที่ได้ไปปฏิบัติในครอบครัวระดับมาก และในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่และทั้งหมดมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้รับประทานอาหารพร้อมกันอย่างน้อย 1 มื้อต่อวัน สมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีไม่ทะเลาะเบาะแว้ง เสียสละให้กันและกัน ร่วมมือกันคิดหารายได้เสริมอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของนักเรียนทุกคนมุ่งมั่นในการศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถและพ่อแม่ทุกคนพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนบุตร ิดาให้มีความก้าวหน้า

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำโครงการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เขตเทศบาลตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ระยะที่ 1 การประชุมร่วมนักวิจัยและชุมชนเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากโรงเรียนบ้านวังโป่ง โรงเรียนวัดวังกะพ้อ โรงเรียนวังกะพ้อวิทยาคม และโรงเรียนเจริญวิทยา เพื่อขอกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยยึดตามมาตรฐานครอบครัวอบอุ่น 6 คุณลักษณะ

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2545) นักเรียนและผู้ปกครองมีความใฝ่ฝันอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ สิ่งทีนักเรียนทุกคนต้องการ คือ มีการพูดคุยภายในครอบครัวด้วยเหตุผล มีความเข้าใจกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ออกกำลังกายเก็บขยะด้วยกัน ร่วมแรงร่วมใจในสิ่งที่ทำ ขยันเรียน ช่วยกันรักษาความสะอาดบ้านเรือน ช่วยกันทำงานบ้าน มีเวลาให้ครอบครัว พูดกันอย่างตรงไปตรงมา ไม่ทะเลาะกันกับผู้อื่น และที่สำคัญ คือ อยากให้พ่อกับแม่และลูกรักกันสมาชิกในครอบครัวมีการวางแผนดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชนประกอบอาชีพสุจริตรู้จักประหยัดอดออมร่วมกันยึดมั่นในศาสนา ประเพณีจริยธรรมและมีส่วนร่วมในการรักษาสีงแวดล้อมเห็นความสำคัญของการศึกษาให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองสมาชิกปฏิบัติตนตามหน้าที่ของพลเมืองดีส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ระยะที่ 2 การทดลองปฏิบัติกิจกรรมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง

คณะนักวิจัยเข้าสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ พบว่าครอบครัวมีความสัมพันธ์กันเพิ่มขึ้น มุ่งมั่นและเต็มใจร่วมกันทำกิจกรรมและปฏิบัติหน้าที่ของตนในครอบครัวเป็นที่น่าพึงพอใจ เป็นการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมซึ่งส่งผลให้ครอบครัวให้ความร่วมมือและประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551) การวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ในจังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ 1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ในระดับบุคคลและระดับพื้นที่ ที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของครอบครัวในจังหวัดนครสวรรค์ 2. เพื่อสร้างรูปแบบหรือแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในจังหวัดนครสวรรค์ และ 3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบหรือแนวทางการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็งในพื้นที่ต้นแบบ พบว่า ตัวแปรการพึ่งพาตนเอง ทุนทางสังคม การแบ่งหน้าที่ สัมพันธภาพ และการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง ส่งผลทางบวกต่อความเข้มแข็งของครอบครัวและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัช พันธ์ขมภู (2550) ได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับงานครอบครัว แล้วจึงสรุปผลการวิจัยพบว่าครอบครัวเกิดจากสองคนขึ้นไปผูกพันกันทางกฎหมาย หรือสายโลหิต หรือทางสังคมโดยพื้นฐานความรัก ความเข้าใจ โดยที่ครอบครัวมีบทบาทหน้าที่หลักต่อสังคมในการผลิตสมาชิกใหม่ให้กับสังคม และบ่มเพาะจนพัฒนาเติบโตเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

ระยะที่ 3 การมีส่วนร่วมกำหนดโครงการย่อยเพื่อเพื่อเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างทุกคนร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวซึ่งได้กำหนดหลักสูตรระยะสั้นเพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเดวิด แมททิวส์ (David Mathews อ้างถึงใน ปารีชาติ วลัยเสถียร (บก.) 2548 : 8-9)

ซึ่งสรุปว่ากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เป็นสิ่งที่คนในชุมชนเรียนรู้และผ่านการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น อะไรคือสิ่งที่มีคุณค่าต่อชุมชน ชุมชนมีเป้าหมายตรงกันหรือไม่คือสิ่งที่ชุมชนคิดเมื่อเกิดปัญหาขึ้น กระบวนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนระหว่างคนในชุมชนและสาธารณะ ทำให้คนในชุมชนรู้ในสิ่งที่ต้องการรู้ ซึ่งไม่อาจจะรู้ได้โดยลำพัง จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนกำหนดหรือนิยามประเด็นปัญหาสาธารณะร่วมกัน การเรียนรู้ของคนในชุมชนจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาชุมชนในวิถีทางที่ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของของชุมชน การสร้างความเป็นชุมชนจึงเป็นหน่วยเดียวกันกับการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและแยกไม่ขาดจากการสร้างสำนึกสาธารณะ ฉะนั้น ชุมชนที่อุดมไปด้วยชีวิตสาธารณะที่มีสุขภาพดีหรือชุมชนที่มีประชาสังคมเข้มแข็งคือชุมชนแห่งการเรียนรู้นั่นเอง

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้พัฒนาดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขเพื่อประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายของการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคน ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยมีกรอบแนวความคิดว่า “ความอยู่ดีมีสุข หมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ มีงานทำที่ทั่วถึง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ” ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงรายได้และการกระจายรายได้เพื่อให้คนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีอำนาจซื้อเพียงพอต่อการดำรงชีวิตครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่นรู้บทบาทหน้าที่ของครอบครัวสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ลดปัจจัยเสี่ยงของครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้และคนจะมีความอยู่ดีมีสุขด้วยอยู่ในสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดีมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงได้รับการบริการสาธารณสุขที่พอเพียงและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดีรวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลคุณภาพการดำรงชีวิต(เวินา เตชะพะณาธร. 2547: 76)

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว คือ การเพิ่มพูนองค์ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเสริมรายได้สู่การเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจของครอบครัวอันจะส่งผลถึงความเข้มแข็งของครอบครัว ได้กำหนดหลักสูตรการอบรม 4 หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรปุ๋ยชีวภาพ หลักสูตรน้ำส้มควันไม้ หลักสูตรชุมชนและบ้านเรือนสะอาดไร้รวมใจกันจัดการขยะ และหลักสูตรสมบัติผู้ดีชีวีเป็นสุขมีการดำเนินการอบรมกลุ่มตัวอย่างทุกหลักสูตร หลักสูตรละ 1 วันเป็นการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพิ่มพูนรายได้และกิจกรรมร่วมกัน ผลการอบรมในทุกหลักสูตรพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดมีความรู้ ความเข้าใจ ทุกหลักสูตรในระดับมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และมุ่งมั่นนำความรู้และทักษะที่ได้ไปปฏิบัติในครอบครัว ระดับมาก และในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่และทั้งหมดมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้รับประทานอาหารพร้อมกันอย่างน้อย 1 มื้อต่อวัน สมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคี

ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง เสียสละให้กันและกัน ร่วมมือกันคิดหารายได้เสริมอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของนักเรียนทุกคนมุ่งมั่นในการศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถและพ่อ-แม่ทุกคนพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนบุตร ธิดาให้มีความก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551: บทคัดย่อ) การวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ในจังหวัดนครสวรรค์ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรการพึ่งพาตนเอง ทุนทางสังคม การแบ่งหน้าที่ สัมพันธภาพ และการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง ส่งผลทางบวกต่อความเข้มแข็งของครอบครัว โดยที่การพึ่งพาตนเอง ส่งผลต่อความเข้มแข็งของครอบครัวสูงสุด และการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงส่งผลต่อความเข้มแข็งของครอบครัวต่ำสุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา สุวรรณศรี และคณะ. (2549) เรื่องรูปแบบในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาเครือข่ายปรากฏว่าทุกฝ่าย อันได้แก่บ้าน วัด และโรงเรียน ควรประสานประโยชน์ด้วยการสร้างความเข้าใจอันเป็นผลดีในบทบาทและหน้าที่ในการทำความตกลงดังนั้นการระดมสรรพกำลังจากทุกด้านที่เกี่ยวข้องในการกำหนดความต้องการจำเป็นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยืนต่อการวางแผนและสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีสมาชิกในครอบครัวที่พร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของชุมชน
2. ภาครัฐควรสนับสนุนกิจกรรมด้านความมั่นคงอื่นๆ ให้ครอบครัวที่พร้อมใจและอาสาดำเนินงาน
3. การขยายผลสู่เทศบาลอื่นๆ ซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ลำบาก อันเนื่องมาจากประสบอุทกภัยใหญ่เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549
4. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ชุมชนตำบลวังกะพี้ วัดในเขตตำบลวังกะพี้ สามารถเผยแพร่สู่ชุมชนอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน